

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра соціальної роботи та соціальної педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Ольга СОРОКА

Протокол №1 від «01» вересня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ГРОМАДІ

Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузь знань	<u>I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>I10 Соціальна робота та консультування</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Соціальне адміністрування в громаді</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2026 – 2027 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія і практика соціальної роботи в громаді» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Соціальне адміністрування в громаді» за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Розробник:

Л.Й. Петришин – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки

Протокол № 1 від 1 вересня 2026 року

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Соціальне адміністрування в громаді
2	Спеціальність	IІ0 Соціальна робота та консультування
3	Галузь знань	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
4	Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
5	Форма навчання	денна/ заочна
6	Статус дисципліни	обов'язкова
7	Мова навчання	Українська
8	Курс	1
9	Семестр	1
10	Кількість змістових модулів	2
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4 кредити
12	Загальна кількість годин	120
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 36, заочна форма – 24
14	Лекції (год.)	Денна форма – 20, заочна форма – 12
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 12
16	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 84, заочна форма – 96
17	Вид ІНДЗ	науковий реферат
18	Форма підсумкового контролю	екзамен

*Частка годин аудиторних занять становить :
для денної форми навчання – 30%; для заочної форми навчання – 20%.*

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Теорія і практика соціальної роботи в громаді» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, професійних умінь і практичних навичок щодо організації та здійснення соціальної роботи в територіальних громадах, розвитку здатності до аналізу соціальних проблем громади, проектування та впровадження ефективних моделей соціальної підтримки населення, оцінювання якості соціальних послуг, розроблення соціальних проєктів, прийняття професійних рішень у складних соціальних ситуаціях, а також формування готовності до інноваційної діяльності, міжвідомчої взаємодії та професійної самореалізації відповідно до сучасних стандартів соціальної роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: формування цілісного уявлення про теоретичні засади, принципи, моделі та сучасні концепції соціальної роботи в громаді; засвоєння нормативно-правових, організаційних та методичних засад

діяльності соціального працівника в територіальній громаді; виявлення, аналізування та оцінювання соціально значущих проблем громади, визначенні потреб різних категорій населення й ресурсів громади; оволодіння методами професійної діагностики, прогнозування, моделювання та проектування соціальної роботи на рівні громади; формування вміння розробляти, реалізовувати та оцінювати соціальні проекти, програми й соціальні ініціативи, спрямовані на розвиток громади та підвищення добробуту населення; формування здатності оцінювати якість соціальних послуг, ефективність професійної діяльності та приймати обґрунтовані управлінські рішення; розвиток навичок міждисциплінарної та міжвідомчої взаємодії, командної роботи, партнерства із закладами соціальної сфери, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та іншими суб'єктами соціальної роботи; формування здатності генерувати креативні підходи до вирішення соціальних проблем громади; удосконалити навички професійної комунікації, аргументованого представлення результатів професійної діяльності фахівцям і представникам громади; формувати готовність до рефлексії професійної діяльності, дотримання етичних принципів соціальної роботи.

Дисципліна спрямована на підготовку фахівців, здатних ефективно діяти в умовах децентралізації, здійснювати соціальну підтримку населення, забезпечувати партнерську взаємодію між органами влади, громадськими організаціями, закладами освіти та членами громади.

3. Компетентності та результати навчання

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити розвиток таких компетентностей:

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Здатність працювати в команді.

ФК 2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК 3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК 9. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.

ФК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через впровадження соціальних інновацій.

ФК 12. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.

ФК 13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

ФК 17. Здатність моделювати професійну діяльність, спрямовану на вирішення професійних задач у громаді, розширювати та вдосконалювати арсенал професійних дій, оцінювати власний професійний потенціал і можливості.

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН 8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

ПРН 9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.

ПРН 10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПРН 13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПРН 15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

ПРН 16. Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні.

ПРН 18. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

4. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни «Соціальне партнерство», «Моделювання соціальних процесів», «Правове регулювання соціальних відносин».

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді.

Тема 1. Сучасні підходи до розуміння громади

Сутність поняття «громада» у сучасній соціальній роботі. Теоретичні підходи до визначення громади як соціального інституту, територіального утворення, соціокультурного середовища та суб'єкта місцевого самоврядування. Ознаки, структура, функції та типологія територіальних громад. Соціальна згуртованість, соціальний капітал, громадянська активність та участь населення як чинники розвитку громади. Особливості функціонування громад в умовах децентралізації, воєнного стану та післявоєнного відновлення України. Поняття сталого розвитку громади та його соціальний вимір. Роль соціального працівника у виявленні потреб громади, мобілізації внутрішніх ресурсів та активізації громадянської участі. Аналіз сучасних концепцій розвитку громад, міжнародних підходів до community development та їх адаптація до української практики.

Тема 2. Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді

Історичні передумови становлення соціальної роботи в громаді. Етапи розвитку громадської взаємодопомоги, благодійності та соціального служіння. Формування

професійної соціальної роботи у світі та в Україні. Розвиток соціальної роботи в територіальних громадах у контексті реформування системи соціального захисту населення. Вплив процесів децентралізації, європейської інтеграції та трансформації соціальної політики на розвиток соціальної роботи в громаді. Еволюція професійних функцій соціального працівника відповідно до сучасних соціальних викликів. Аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду розвитку соціальної роботи в громаді.

Тема 3. Соціальні служби та форми роботи з населенням у громадах зарубіжних країн: порівняльний аспект

Системи соціального забезпечення та організація соціальної роботи у громадах країн Європейського Союзу, США, Канади, Великої Британії та країн Північної Європи. Особливості діяльності державних, муніципальних та недержавних соціальних служб. Механізми міжвідомчої взаємодії, мультидисциплінарного підходу та інтегрованого надання соціальних послуг. Форми роботи з різними категоріями населення в зарубіжних громадах. Порівняльний аналіз моделей соціальної роботи та можливостей адаптації міжнародного досвіду до українських реалій.

Тема 4. Громада як соціальне явище та сфера соціальної роботи за місцем проживання

Громада як соціальна система та середовище життєдіяльності людини. Соціальна структура громади, її інститути та суб'єкти взаємодії. Соціальна інфраструктура громади, соціальні мережі та локальні спільноти. Особливості організації соціальної роботи за місцем проживання. Визначення потреб різних категорій населення, оцінювання соціальних ризиків, картування ресурсів громади. Формування соціальної згуртованості, інклюзивності та активної громадянської позиції населення.

Тема 5. Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді

Поняття ресурсного забезпечення соціальної роботи в громаді. Класифікація ресурсів територіальної громади: людські, кадрові, фінансові, матеріально-технічні, інформаційні, організаційні, інституційні, соціальні та природні ресурси. Соціальний капітал громади як стратегічний ресурс її розвитку. Методи визначення, аналізу та оцінювання ресурсного потенціалу громади. Технології мобілізації внутрішніх і зовнішніх ресурсів для вирішення соціальних проблем. Формування ресурсної карти громади. Раціональне використання ресурсів у процесі надання соціальних послуг. Роль соціального працівника у пошуку, координації та ефективному використанні ресурсів громади. Сучасні підходи до забезпечення сталого розвитку територіальних громад шляхом ефективного управління ресурсним потенціалом.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Практичні основи соціальної роботи за місцем проживання в умовах громадянського суспільства.

Тема 6. Міжсекторне партнерство як механізм реалізації соціальної політики у громаді

Поняття міжсекторного партнерства та його роль у розвитку територіальної громади. Основні суб'єкти міжсекторальної взаємодії: органи місцевого самоврядування, державні установи, заклади освіти, охорони здоров'я, соціальні служби, громадські та благодійні організації, бізнесові структури, волонтерські об'єднання та ініціативні групи громадян. Форми, принципи та механізми партнерської

взаємодії. Соціальне замовлення, міжвідомча координація, командна робота, мережування та створення партнерських платформ. Побудова ефективних комунікацій між суб'єктами соціальної роботи. Особливості реалізації міжсекторального партнерства в умовах децентралізації, воєнного стану та післявоєнного відновлення України. Роль соціального працівника як координатора, фасилітатора, медіатора та організатора партнерської взаємодії у громаді.

Тема 7. Моделі соціальної роботи в громаді

Сучасні теоретичні моделі соціальної роботи в громаді. Модель місцевого розвитку, модель соціального планування, модель соціальної дії, модель розвитку громади, модель розширення можливостей (empowerment), модель соціальної інтеграції та модель розвитку соціального капіталу. Модель раннього втручання на місцевому рівні громади. Принципи вибору моделей відповідно до соціальних потреб громади. Поєднання моделей у професійній діяльності соціального працівника.

Тема 8. Функції та стратегії діяльності соціальних працівників у громаді

Професійні функції соціального працівника у громаді: організаційна, діагностична, консультативна, координаційна, профілактична, посередницька, адвокаційна та реабілітаційна. Основні професійні ролі соціального працівника: фасилітатор, медіатор, консультант, менеджер випадку, організатор громади, координатор соціальних послуг. Стратегії активізації населення, розвитку громади, профілактики соціального неблагополуччя та підтримки соціально вразливих категорій населення. Професійна етика та профілактика професійного вигорання.

Тема 9. Розробка і впровадження соціальних проєктів на локальному рівні

Соціальне проєктування як технологія розвитку громади. Визначення соціальної проблеми, аналіз потреб населення, формування мети, завдань та очікуваних результатів проєкту. Планування заходів, визначення ресурсного забезпечення, бюджету, ризиків та індикаторів ефективності. Моніторинг, оцінювання результативності та забезпечення сталості соціальних проєктів. Практика підготовки проєктних пропозицій для розвитку громади.

Тема 9. Планування та реалізація соціальних програм у громаді

Поняття соціальної програми та її місце у реалізації соціальної політики громади. Етапи планування соціальних програм. Стратегічне та оперативне планування. Формування цілей, завдань, показників результативності та критеріїв оцінювання ефективності. Організація виконання соціальних програм, моніторинг, оцінювання результатів та коригування управлінських рішень.

Тема 10. Технології індивідуальної, групової і соціальної роботи в мікросоціумі громади

Технології професійної соціальної роботи з різними категоріями населення в умовах громади. Особливості індивідуальної соціальної роботи (case management), групової роботи, соціального супроводу, кризового втручання, консультування, соціальної профілактики, соціальної реабілітації, соціальної анімації та медіації. Організація роботи мультидисциплінарних команд. Використання сучасних технологій підтримки сімей, дітей, молоді, осіб похилого віку, ветеранів, осіб з інвалідністю та інших соціально вразливих категорій населення.

Тема 11. Правові засади залучення громадян до участі в житті громади

Нормативно-правове забезпечення діяльності територіальних громад та соціальної роботи на місцевому рівні. Законодавство України про місцеве самоврядування, соціальні послуги, громадські об'єднання, волонтерську діяльність, благодійність та громадську участь. Форми участі громадян у прийнятті управлінських рішень: громадські слухання, місцеві ініціативи, громадський бюджет, електронні петиції, консультації з громадськістю. Правові механізми захисту прав людини в громаді. Роль соціального працівника у розвитку громадянської активності, соціальної відповідальності та демократичного врядування.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	с	п	ін д	с.р.		л	с	п	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. Теоретичні основи соціальної роботи в громаді.												
Сучасні підходи до розуміння громади.	2	1	1				5					5
Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.	7	1	1			5	8	2	2			5
Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах зарубіжних країн: порівняльний аспект.	9	2	2			5	12	1	1			10
Громада як соціальне явище та сфера соціальної роботи за місцем проживання.	8	1	2			5	14	2	2			10
Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	8	1	2			5	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 1	34	6	8			20	50	6	6			40
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ. Практичні основи соціальної роботи за місцем проживання в умовах громадянського суспільства.												
Міжсекторне партнерство як механізм реалізації роботи СП.	12	2				10	3					3
Моделі соціальної роботи в громаді.	13	2	1			10	12	1	1			10
Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді.	13	2	1			10	14	2	2			10
Розробка і	14	2	2			10	12	1	1			10

впровадження соціальних проектів на локальному рівні.												
Планування та реалізація соціальних програм у громаді.	14	2	2			10	10					10
Технології індивідуальної, групової і соціальної роботи в мікросоціумі громади.	14	2	2			10	14	2	2			10
Правові засади залучення громадян до участі в житті громади.	4	2				4	3					3
Разом за змістовим модулем 2		14	8			64	68	6	6			56
Усього годин	120	20	16			84	120	12	12			96
Модуль 2												
ІНДЗ	-					-						
Усього годин	120	20	16			84	120	12	12			96

5.3. Теми лекцій

№ з/п	№ теми	Назва теми	кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	1	Сучасні підходи до розуміння громади.	1	1
2	2	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.	1	1
3	3	Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах зарубіжних країн: порівняльний аспект.	2	1
4	4	Громада як соціальне явище та сфера соціальної роботи за місцем проживання.	1	2
5	5	Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді	1	1
6	6	Міжсекторне партнерство як механізм реалізації роботи СП.		
7	7	Моделі соціальної роботи в громаді.	1	1
8	8	Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді.	1	2
9	9	Розробка і впровадження соціальних проектів на локальному рівні.	2	1
10	10	Планування та реалізація соціальних програм у громаді.	2	
11	12	Технології індивідуальної, групової і соціальної роботи в мікросоціумі громади.	2	2
12	13	Правові засади залучення громадян до участі в житті громади.	2	
		Всього годин	20	12

5.4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год.(ден на форма)	Кількість год.(заоч на форма)
1	Сучасні підходи до розуміння громади.	1	
2	Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді.	1	2
3	Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах зарубіжних країн: порівняльний аспект.	2	1
4	Громада як соціальне явище та сфера соціальної роботи за місцем проживання.	2	2
5	Ресурсне забезпечення соціально-педагогічної роботи в громаді	2	1
6	Міжсекторне партнерство як механізм реалізації роботи СП.		
7	Моделі соціальної роботи в громаді.	1	1
8	Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді.	1	2
9	Розробка і впровадження соціальних проектів на локальному рівні.	2	1
10	Планування та реалізація соціальних програм у громаді.	2	
11	Технології індивідуальної, групової і соціальної роботи в мікросоціумі громади.	2	2
12	Правові засади залучення громадян до участі в житті громади.		
	Всього годин	16	12

5.5. Самостійна робота

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи з дисципліни

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. СРС спрямовано на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглиблення, набуття і удосконалення практичних навичок та умінь щодо відповідних спеціальності та напрямку.

Головною метою самостійної роботи магістрантів є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості студентів тощо. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, методичними вказівками тощо.

Основне завдання самостійної роботи - навчити магістрантів свідомо працювати не тільки з навчальним матеріалом, а й з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувані уміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію. У процесі самостійної роботи магістранти мають

оволодіти вміннями та навичками: організації самостійної навчальної діяльності; самостійної роботи в бібліотеці з каталогами; праці з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою; конспектування першоджерел; роботи з довідковою літературою; застосування набутих знань для розв'язання практичних завдань.

Кожен магістрант повинен вміти раціонально організовувати свою навчальну діяльність. Важливим є вміння скласти план своєї роботи, чітко визначити її послідовність. Необхідно, щоб план самостійного навчання був реальним і його виконання давало плідні наслідки.

Зміст СРС з дисципліни може складатися з таких видів роботи: підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських); виконання практичних завдань; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом.

Практичним результатом самостійної роботи студентів має бути самостійно опрацьований та вивчений матеріал за темами:

№ з/п	Види та тематика самостійної роботи	Кількість год.(ден на форма)	Кількість год.(заоч на форма)
1	Розробити приклад соціального проекту, орієнтованого на вирішення проблем дітей, молоді чи сімей в умовах окремої територіальної громади.	6	8
2	Підготувати для обговорення приклади окремих соціальних проєктів, які реалізуються у територіальних громадах України.	6	7
3	Розробити приклад соціального проекту, орієнтованого на вирішення проблем дітей, молоді чи сімей в умовах окремої територіальної громади.	6	8
4	Охарактеризуйте сучасні підходи до розуміння громади, наведіть приклади.	6	8
5	Охарактеризуйте взаємозв'язки у громаді за Джуді Боп.	6	7
6	Розкрийте діяльність громадських організацій, які діють на території громади, де ви проживаєте.	6	8
7	Складіть і поясніть структурно-логічну схему теоретичних основ соціальної роботи в громаді.	6	8
8	Визначте і порівняйте підходи до розв'язання соціальних проблем у громаді.	6	8
9	Дайте характеристику соціологічним методам оцінки потреб громади. Визначте їх переваги і недоліки.	6	8
10	Охарактеризуйте моделі роботи соціального працівника в громаді.	6	8
11	Доберіть приклади соціальної роботи з громадами за інтересами, віртуальними, етнічними.	6	8
12	Розкрийте організацію догляду в громаді на прикладах вашої громади.	6	8
13	Складіть таблицю знань та навичок, необхідних соціальному працівникові для роботи у громаді.	6	8

14	Складіть таблицю «Стратегії і тактики діяльності соціальних працівників у різних моделях роботи в громаді».	6	8
	Всього	84	96

5.6. Орієнтовна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з предмету являє собою науковий практико-орієнтований реферат. Обсяг індивідуального навчально-дослідного завдання – до 15 сторінок. Подається у попередньо встановлені терміни.

Індивідуальне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни. ІНДЗ дозволяє студентам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

Метою виконання ІНДЗ є: закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час набуття теоретичних і практичних навичок. При виконанні ІНДЗ студент повинен продемонструвати вміння в сфері науково-дослідної діяльності, роботи з готовими матеріалами, вміння творчого й оригінального вирішення поставлених завдань.

ІНДЗ студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу. ІНДЗ включає наступні елементи наукового дослідження: практична значущість; комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання; використання сучасних теоретичних методологій і наукових розробок та досліджень за даною темою; застосування творчого підходу й відбиття власного бачення вирішення поставленого завдання.

Практична значущість полягає в обґрунтуванні реальності та її результатів для потреб практики. Під реальністю розуміють роботу, що за своїм змістом відповідає існуючим проблемам, результати якої можуть бути використані в професійній діяльності. Комплексний і системний підходи використовують для розкриття теми й полягають у тому, що предмет дослідження підлягає багатобічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення і наробітки, аналіз, шляхи й умови реалізації поліпшення. При цьому необхідно підтримувати взаємозв'язок, послідовність і логічність викладання матеріалу; використати сучасні теоретичні методології, наукові розробки і дослідження за даною темою.

ІНДЗ повинно містити наступні розділи:

□ *Титульний аркуш* містить: назву університету; назву кафедри; назву навчальної дисципліни; номер академічної групи; дату подачі ІНДЗ викладачеві на перевірку - день, місяць, рік;

2. *Зміст*. Відбиває назви розділів (параграфів і т.п.) письмової роботи, що розкривають зміст ІНДЗ. Усі сторінки нумерують праворуч угорі. Винятком є титульний аркуш, тому нумерація починає із цифри «2».

3. *Вступ*. Вступ розкриває сутність, стан наукового завдання і його значення. Тут же вказують мету й завдання дослідження.

4. *Основна частина.* Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам ІНДЗ.

5. *Висновки.* У висновках подають узагальнений аналіз досліджуваної проблеми або вказують особливості застосування практичної частини дослідження.

□ *Список використаних джерел.* Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення відбувається в такому порядку: нормативно-правові акти (Конституція України, Закони, ГОСТ, ДСТУ й т.д.); використана література (у т.ч. періодична); література на іноземних мовах; інтернет джерела з обов'язковою позначкою, яка інформація міститься на цьому сайті (порталі). Не припустиме посилання пошуків на сайти.

6. *Додатки.* В додатки можуть входити різноманітні таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми і т.д. Оформлення виконують у такий спосіб: після списку літератури оформляють окрему сторінку з написом по центру: «ДОДАТКИ», номер якої є останнім. Нумерацію додатків виконують шляхом використання заголовних букв алфавіту (А, Б, В...), які розміщують праворуч угорі.

Вимоги до оформлення. Шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: верхнє й нижнє – 20 мм, ліве - 25 мм, праве - 15 мм.

Тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань

Тему ІНДЗ студент може вибрати відповідно до запропонованого переліку або самостійно сформулювати тему згідно з дисципліною і написати дослідження. У такому разі студентові необхідно попередньо проконсультуватися з викладачем.

Рівні складності та критерії оцінки ІНДЗ

Рівень складності	Вид індивідуального навчально-дослідного завдання	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
I рівень	Подати комплексний аналіз громад України на сучасному етапі розвитку суспільства. Охарактеризувати поняття громади як місцевої спільноти. Обґрунтувати роль груп самодопомоги в організації соціальної роботи на рівні громади.	Здобувач демонструє розуміння теоретичних засад функціонування територіальних громад, аналізує сучасний стан розвитку громад в Україні, характеризує їх соціальні проблеми та потенціал. Обґрунтовує значення груп самодопомоги як інструменту соціальної підтримки населення. Робота містить аналіз нормативно-правової бази, наукових джерел, логічні висновки та узагальнення. Оцінюється повнота розкриття теми, уміння здійснювати аналіз соціального контексту громади, аргументовано висловлювати власну позицію, використовувати сучасні наукові джерела та дотримуватися академічної доброчесності.	5 балів

Рівень складності	Вид індивідуального навчально-дослідного завдання	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
II рівень	Побудувати комплексну модель соціальної роботи в різних видах громад.	Здобувач розробляє структуровану модель соціальної роботи з урахуванням специфіки територіальної, сільської, міської, об'єднаної або спеціалізованої громади. Визначає мету, завдання, суб'єктів взаємодії, напрями діяльності, механізми міжвідомчої співпраці, ресурсне забезпечення, очікувані результати та критерії ефективності моделі. Демонструє здатність аналізувати альтернативні підходи, приймати професійні рішення, використовувати сучасні моделі соціальної роботи, здійснювати прогнозування результатів діяльності та оцінювати якість запропонованої моделі.	8 балів
III–IV рівень	Розробити соціальний проєкт, орієнтований на вирішення проблем дітей, молоді або сімей в умовах конкретної територіальної громади.	Здобувач самостійно розробляє соціальний проєкт відповідно до сучасних вимог проєктного менеджменту. Проєкт містить обґрунтування актуальності проблеми, аналіз потреб громади, визначення цільової групи, мету, завдання, очікувані результати, календарний план реалізації, систему заходів, ресурсне забезпечення, партнерську мережу, бюджет (за потреби), систему моніторингу та оцінювання ефективності, аналіз ризиків і перспектив сталості проєкту. Оцінюється здатність генерувати інноваційні ідеї, застосовувати сучасні технології соціальної роботи, приймати самостійні професійні рішення, інтегрувати теоретичні знання у практичну діяльність, обґрунтовувати соціальну значущість проєкту, презентувати результати та пропонувати рекомендації щодо його впровадження.	10 балів

6. Форми та методи навчання

Форми навчання: лекції (традиційні, проблемні); семінарські заняття; консультації (індивідуальні та групові); самостійна робота здобувачів освіти; індивідуальні навчально-дослідні завдання; дистанційне навчання із застосуванням

електронних освітніх платформ; виконання та захист презентацій; науково-дослідна робота студентів.

Методи навчання: словесні методи: пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, інструктаж; наочні методи: демонстрація, ілюстрація, використання мультимедійних презентацій; практичні методи: виконання практичних завдань, незавершені речення, розв'язування ситуаційних завдань; проблемно-пошукові методи: проблемний виклад, евристична бесіда, дослідницький метод; інтерактивні методи: робота в малих групах, дебати, круглий стіл; інформаційно-комунікаційні методи із застосуванням онлайн-ресурсів.

Для формування т. зв. «м'яких» навичок:

1. Рольові ігри та симуляції. Ці методи дозволяють студентам зануритися в різні ситуації, де вони мають вирішувати конфлікти, адаптуватися до нових обставин і використовувати свої емоційні та комунікативні навички.
2. Дебати та дискусії розвивають навички аргументації, слухання та критичного мислення. Дебати стимулюють здобувачів розглядати різні погляди і аргументувати свою позицію.
3. Рефлексія та самоаналіз. Включення рефлексивних практик, таких як обговорення результатів власного наукового пошуку, допомагає здобувачам краще розуміти сильні та слабкі сторони, а також ставати більш усвідомленими у своїх діях і рішеннях.
4. Інтерактивне навчання. Використання інтерактивних платформ і технологій, таких як онлайн-курси, вебіари, ігри та віртуальні симуляції, дозволяє студентам розвивати адаптаційні та технічні навички, а також підвищувати креативність.

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- виступи на наукових заходах, тези;
- реферати.

Неформальна освіта

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Теорія та практика соціальної роботи в громаді» для здобувачів освіти надається можливість опанування змістовних елементів (тем, модулів тощо) в умовах неформальної освіти. Визнання результатів таких елементів неформального навчання передбачає представлення магістрантом сертифікату: відкритих онлайн-курсів (Prometheus, Coursera, EdEra, ВУМ online, FutureLearn, Udemu, Udacity та ін.); вебінарів, тренінгів, майстер-класів; міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій; наукових семінарів, форумів, воркшопів; програм академічної мобільності, стажування, підвищення кваліфікації; інших заходів, зміст яких відповідає програмі навчальної дисципліни.

Для проходження процедури валідації (визнання) здобувач освіти подає викладачу:

- сертифікат, свідоцтво або інший документ, що підтверджує успішне завершення навчання;
- програму курсу (за наявності), у якій зазначено тематику, результати навчання та обсяг навчального навантаження;
- короткий звіт або рефлексивний опис (1–2 сторінки) щодо здобутих компетентностей та можливостей їх використання у професійній діяльності;
- за потреби – виконане індивідуальне практичне завдання, презентацію або проходження співбесіди для підтвердження рівня засвоєння навчального матеріалу.

Під час прийняття рішення щодо перезарахування враховуються:

- відповідність тематики заходу змісту навчальної дисципліни;
- відповідність отриманих результатів навчання програмним результатам дисципліни;
- обсяг навчального навантаження (кількість академічних годин або кредитів ЄКТС);
- повнота документального підтвердження результатів навчання.

Максимальна кількість балів, що може бути зарахована за результати неформальної освіти, становить до **30 балів**.

8. Форми контролю

У процесі вивчення навчального предмету застосовуються такі види контролю:

- поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на семінарських заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи;
- модульний контроль застосовується після вивчення логічно завершеної частини навчальної дисципліни, оцінка модульного контролю складається з балів, накопичених упродовж вивчення змістового модуля;
- підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (тестування у термін, визначений графіком підсумкового контролю).

Підсумкова оцінка виставляється за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

9. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання на семінарських заняттях:

За роботу на семінарському занятті студент може отримати максимум 7,5 бали.

Рівень	Бали	Критерії оцінювання
--------	------	---------------------

Рівень	Ба ли	Критерії оцінювання
Високий	7,5	Здобувач вищої освіти повністю розкриває зміст теми семінарського заняття, демонструє глибоке розуміння сучасних підходів до соціальної роботи в громаді, вільно оперує професійною термінологією, здійснює критичний аналіз наукових джерел, нормативно-правових актів та міжнародного досвіду. Аргументовано аналізує соціальні проблеми громади, пропонує ефективні шляхи їх вирішення, активно бере участь у дискусії, застосовує знання до аналізу практичних ситуацій, демонструє самостійність суджень, уміння працювати в команді та формулювати професійні висновки.
Достатній	5-6	Здобувач достатньо повно розкриває зміст теми, правильно використовує основні поняття та категорії дисципліни, аналізує окремі аспекти соціальної роботи в громаді, бере участь в обговоренні, але допускає незначні неточності в аргументації або недостатньо обґрунтовує окремі висновки. Практичні приклади наводить частково.
Середній	3-4	Здобувач володіє лише окремими положеннями теми, допускає суттєві помилки у визначенні понять, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою соціальної роботи в громаді, відповідає невпевнено, потребує допомоги викладача. Аналіз практичних ситуацій поверхневий, висновки неповні, участь у дискусії пасивна.
Низький	1-2	Здобувач фрагментарно володіє навчальним матеріалом, не може пояснити основні поняття теми, не бере участі в обговоренні або відповідає лише на окремі питання після додаткових підказок. Практичні завдання виконує неправильно або не завершує їх, не бере участі в обговоренні, не може обґрунтувати власну думку.
Незадовільний	0	Здобувач відсутній на занятті без поважної причини або не володіє навчальним матеріалом, не виконує завдань семінарського заняття та не бере участі в навчальній діяльності.

9.Критерії оцінювання індивідуальних навчально-дослідних завдань

Максимальна оцінка – 10 балів.

Ба ли	Рівень	Характеристика виконання
10	Високий	Завдання виконано повністю відповідно до визначених вимог. Продemonстровано системне розуміння теоретичних положень соціальної роботи в громаді, здатність аналізувати соціальні проблеми та потреби громади, генерувати інноваційні рішення, розробляти соціальні проекти й моделі діяльності, оцінювати їх ефективність, аргументовано представляти власні висновки та дотримуватися принципів академічної доброчесності.
8	Достатній	Завдання виконано якісно та самостійно. Матеріал є логічним і аргументованим, однак окремі структурні елементи потребують поглиблення або деталізації. Здобувач демонструє сформованість основних професійних компетентностей, здатність аналізувати соціальні процеси, моделювати професійну діяльність і пропонувати практичні рішення.
5	Середній	Завдання виконано частково. Матеріал має переважно описовий характер, містить окремі неточності, недостатню аргументацію та обмежений аналіз наукових джерел. Здобувач демонструє базове розуміння проблематики, але недостатньо використовує сучасні підходи до аналізу й вирішення соціальних проблем громади.

Ба ли	Рівень	Характеристика виконання
0– 4	Низьк ий	Завдання не виконано або виконано фрагментарно. Відсутній самостійний аналіз, не розкрито зміст теми, не сформульовано обґрунтованих висновків, порушено вимоги до оформлення або принципи академічної доброчесності.

Критерії оцінювання підсумкового контролю.

Максимальна оцінка – 30 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у *формі тестування* та є завершальним етапом оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти. Тестовий контроль має на меті визначення рівня сформованості теоретичних знань, професійного мислення та здатності застосовувати набуті знання для аналізу й вирішення професійних ситуацій у сфері соціальної роботи в громаді.

Рівень навчальних досягнень	Кількість правильних відповідей	Бали	Критерії оцінювання
Високий	90–100 %	27–30	Здобувач демонструє системні, міцні та всебічні знання навчального матеріалу. Вільно володіє понятійно-категоріальним апаратом дисципліни, правильно визначає закономірності розвитку соціальної роботи в громаді, особливості функціонування територіальних громад, моделей соціальної роботи, ресурсного забезпечення, міжсекторного партнерства та соціального проектування. Успішно виконує практично всі тестові завдання, у тому числі ситуаційного характеру, допускаючи лише окремі несуттєві неточності.
Достатній	75–89 %	23–26	Здобувач добре засвоїв програмний матеріал, правильно виконує більшість тестових завдань, демонструє достатній рівень розуміння змісту дисципліни. Орієнтується в основних моделях, технологіях та формах соціальної роботи в громаді, знає нормативно-правові засади професійної діяльності. Допускає окремі помилки, які не мають принципового характеру.
Середній	60–74 %	18–22	Здобувач володіє основними теоретичними положеннями дисципліни, однак знання є недостатньо системними. Відповіді характеризуються частковим розумінням окремих тем курсу. Допускаються помилки під час визначення моделей соціальної роботи, функцій соціального працівника в громаді, практики роботи соціального працівника, особливостей ресурсного забезпечення громади та механізмів реалізації соціальних програм.
Задовільний	50–59 %	15–17	Здобувач засвоїв лише базові поняття та окремі положення дисципліни. Відповіді мають фрагментарний характер. Значна частина тестових завдань виконана з помилками, що свідчить про недостатнє розуміння взаємозв'язків між темами курсу та труднощі у застосуванні знань під час аналізу професійних ситуацій.

Рівень навчальних досягнень	Кількість правильних відповідей	Бали	Критерії оцінювання
Низький	35–49 %	10–14	Знання мають поверхневий характер. Здобувач володіє лише окремими поняттями, не розуміє логіки функціонування системи соціальної роботи в громаді, допускає численні помилки при виконанні більшості тестових завдань, не може правильно застосувати знання у типових професійних ситуаціях.
Незадовільний	Менше 35 %	0–9	Здобувач не засвоїв основний зміст навчальної дисципліни. Не володіє базовими поняттями та категоріями соціальної роботи в громаді, не орієнтується у змісті тем курсу, більшість тестових завдань виконано неправильно або не виконано взагалі.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ (поточне оцінювання)		ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	10	30	100
30	30			

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. У випадку виникнення конфліктних ситуацій, керуватися нормами «Положення щодо врегулювання конфліктних ситуацій у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка».

Політика щодо академічної доброчесності: Обов'язково дотримуватися «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у

Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка». Списування під час розв'язання тестових завдань та написання контрольних робіт є забороненим. Доцільність та дозвіл використання мобільних пристроїв визначається викладачем у кожному конкретному випадку під час підготовки практичних завдань в процесі заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, дуальна форма здобуття освіти, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн форматі за погодженням із керівником курсу.

12. Політика використання ШІ в межах навчальної дисципліни*

Етичне використання систем штучного інтелекту: допускається часткове використання систем ШІ під час підготовки до занять, пошуку та структурування інформації, редагування й удосконалення власних текстів. Здобувачі освіти несуть відповідальність за достовірність, самостійність і академічну доброчесність виконаних робіт. Під час виконання контрольних завдань, тестування та інших форм перевірки знань використання систем ШІ не допускається.

Обов'язково дотримуватися «Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка».

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійний проектор та інтерактивна дошка – демонстрація презентацій, відеоматеріалів, схем, кейсів та результатів проєктної діяльності.

Комп'ютерне обладнання та доступ до мережі Інтернет – пошук і опрацювання інформації, аналіз наукових проблем, підготовка та презентація результатів науково-дослідної роботи.

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення в Moodle – опорні конспекти лекцій, інформація з семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання та навчально-методичні матеріали.

Програмне забезпечення та онлайн-сервіси для підготовки презентацій, планування, візуалізації й представлення результатів науково-дослідної роботи.

14. Рекомендована література

Основна

1. Батанов О.В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. К., 2001. 260 с.
2. Безпалько О.В. Концептуальні підходи до організації соціально-педагогічної роботи в громаді. *Наука і сучасність*. 36. наук, праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. К.: Логос, 2004. С.3-12.
3. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навчальний посібник. К., 2005. 176 с.

4. Безпалько О.В. Соціально-педагогічні аспекти діяльності громад в Україні: ретроспективний огляд. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія 16. Вип. 1 (11) К.: НПУ, 2004. С.63-72.

5. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: Супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах / А. Браун К.: Пульсари, 2003. 239 с.

6. Гордієнко Л.О. Громада як один із педагогічних чинників у соціальному вихованні молоді Великої Британії. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління. 36. наук, праць. К.:НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2004. №1(23). С 61-67.

7. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод, матеріали для тренера / О.В.Безпалько та інші; під заг. ред. І.Д. Зверєвої. К.: Наук. світ, 2004. 69 с.

8. Громади України: на шляху відродження. К.: Ай- Бі, 2002. 279 с.

9. Єрошенко К. М., Семигіна Т. В. Інформаційно-просвітницька діяльність громадських радників у контексті процесів децентралізації в Україні. Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості: Тези доповідей Київ: ВІ.ЕН.ЕЙ, 2017. С. 139–142.

10. Лиховид Д. О., Семигіна Т. В. Самоорганізація населення у контексті розвитку громадянського суспільства. Міжн. наук. конф. Київ: ВПЦ «Київський університет», 10, 2014. С. 34-36.

11. Лиховид Д.О., Семигіна Т. В. Громада у сучасному науковому дискурсі // *Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: м-ли III Всеукр. наук.конф.* Дніпропетровськ: Інновація, 1, 2013. С. 39–42.

12. Лиховид Д. О., Семигіна Т.В. Практики самоорганізації в територіальних громадах України. Міжн. наук. конф. Київ: ВПЦ "Київський університет", 9, 2015. С. 168–170.

13. Лиховид Д.О., Семигіна Т.В. «Дослідження за участю»: технологія опитування та інструмент розвитку громади. Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії». Переяслав-Хмельницький, 2016. С.101-102. <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/conf/34/cat/12>

14. Петришин Л. Й., Сорока О. В., Калаур С. М. Інноваційні напрями соціальної роботи з учасниками бойових дій у територіальних громадах. *Соціальна робота та психологія: освіта і наука*. Науково-практичний та освітньо-методичний журнал. Вип. 2. 2026. С. 90–99. DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1351/2026-2-14>

15. Петришин Л., Мороз О. АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ ІНІЦІАТИВ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ. *Стратегії наукового пошуку в соціальній роботі, соціальній педагогіці та соціальній освіті: поліфункціональність ідей* : Збірник тез. доповідей III Всеукраїнської наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених (Тернопіль, 7 листопада 2025 р.) / за заг. ред. Л. Й. Петришин, Н.С. Олексюк, Г.М. Олійник. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2025. 254 с./С.84-88. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/37857>

16. Петришин Л., Олійник Г., Фіголь Н., Організація волонтерської діяльності в

умовах сільської громади. *Ввічливість. Humanitas*, 6, 2024. С.45–50, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.6.8>

17.Петришин Л.Й. Основні аспекти соціальної роботи з внутрішньо переміщеними особами у громаді // Соціальна робота з різними категоріями населення у територіальній громаді: українські реалії та міжнародний досвід: *колективна монографія* / В. Поліщук, Н. Горішна, Г. Слезанська та ін. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2018. 221 с. / С. 127-145.

18.Пірен М. І. Соціальна робота у територіальній громаді: теорія та практика : підручник / Марія Іванівна Пірен ; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Чернівці : Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 327 с.

19.Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у другій половині ХІХ - на початку ХХ століття.Кн.1.:Київська громада. К.: Наук, світ, 2000. 307с.

20.Пойда А., Семигіна Т. (2011). Програми втручання силами рівних: зарубіжний та український досвід. *Наукові записки НаУКМА: Псих., пед. науки та соц. робота*, 123, 2011. С. 69–73.

21.Семигіна Т. Соціальний працівник у громаді: чи можливо використати західний досвід в Україні? *Громадські ініціативи*, 1, 200. С. 32-33.

22.Семигіна Т. В. Підготовка соціальних працівників до роботи у громаді // *Наукові записки НаУКМА: Спец. випуск*, 20(2), 2002. С.389-393.

23.Семигіна Т. Робота в громаді як складова діяльності соціального працівника // *Соціальна політика і соціальна робота*. 2001. №4. С. 61–71.

24.Семигіна Т. Робота в громаді: практика й політика. К. Видавничий дім "КМ Академія", 2004. 180 с.

25.Соціальна робота в громаді: сучасні виклики та перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпро, 24 березня 2023 року) / за заг. ред. проф. О. О. Осетрової. Дніпро, ДНУ імені Олеся Гончара, 2023. 288 с.

[https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/4_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20\(2\).pdf](https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/2023/materiali%20konf/4_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20(2).pdf)

Додаткова

1. Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство в Україні. Навч. посібник. К.: Вид-во УАДУ, 2001. 120 с. https://opac.ucu.edu.ua/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=295310&shelfbrowse_itemnumber=344339

2. Крупник А. Соціальне замовлення – нова технологія розв'язання соціальних проблем в Україні. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2000. № 3,4. С.3-13.

3. Малков Д. Ю. Діяльність клубів за місцем проживання дітей та молоді в системі ЦССМ м. Києва: Навчально-методична збірка / Д.Ю. Малков, К.С. Шендеровський. К, 2002. 61 с

4. Микитенко Н. Мезо- та макрорівні соціальної роботи у Канаді (робота з групами, громадами та вплив на соціальну політику). *Наукові записки Тернопільського національного університету*. Серія: Педагогіка. 2004. №6. 179-185.

5. Місцеве самоврядування у громаді: практ. посіб. для депутатів місц. рад та активістів громад. / За ред. А.Ткачука. К.: ТОВ ІКЦ ЛЕСТА, 2004. 304 с.
6. Найдьонова Л.А. Соціально-психологічні феномени створення територіальних спільнот. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. №6. С.19-22.
7. Новіков В. Соціальне партнерство. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2000. № 1. С.47-52.
8. Підготовка волонтерів та їх роль у реалізації соціальних проєктів / Під ред. І.Зверевої, Г.Лактіонової. К.: Науковий світ, 2001. 49 с.
9. Плотніков П.В. Партнерство молоді та органів влади – шлях до прискорення соціалізації. Монографія. Донецьк: Поліграфіст, 2001. 330 с.
10. Стратегія і тактика комунікацій із громадськістю для організацій третього сектора: методичний посібник / За ред. В.Г. Королька. К.: Інтелектуальна перспектива, 2003. 216 с.
11. Технологізація волонтерської роботи в сучасних умовах / За ред. проф. Капської А.Й. К., ДЦССМ, 2001. 140 с.
12. Ткачук А. Ф. Населення чи громада? Або як впливати на місцеву владу. К.: Інститут громадянського суспільства, 2003. 73 с.

14. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- Веб-ресурс «Громадські ради». URL: <https://gromada.org.ua/>
- Вікіпедія, вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki>
- Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України. URL: <http://www.library.edu-ua.net/id/485>
- Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова URL: <http://www.npu.edu.ua> (elib@npu.edu.ua)
- Електронний каталог бібліотеки ТНПУ. URL: <http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>
- Законодавство України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>
- Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
- Міністерство соціальної політики України. Соціальний портал. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронний каталог періодичних видань. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/>
- Підхід, орієнтований на сильні сторони, у роботі з територіальними громадами: огляд міжнародної практики https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4745830
- Соціальна робота в Україні: теорія і практика: науково-методичний журнал. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

15. Перелік рекомендованих ресурсів

з неформальної та/або інформальної освіти, за результатами проходження яких можуть бути визнані результати навчання з освітнього компоненту (за наявності)*

Для досягнення програмних результатів навчання та набуття компетентностей з освітнього компоненту здобувачам освіти рекомендується проходження курсів, тренінгів, семінарів, професійних стажувань, а саме:

1. [Prometheus — «Гості чи сусіди: як згуртувати громаду для соціальних змін»](#)
2. [Prometheus — «Соціальний менеджмент і залучення зацікавлених сторін»](#)
3. [Prometheus — «Управління кризовим реагуванням та інтеграція ВПО у територіальних громадах»](#)
4. [Prometheus — «Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування з громадськістю»](#)
5. [Prometheus — «Відбудова громади»](#)
6. [Prometheus — «Підготовка та впровадження проектів розвитку громад»](#)
7. [Coursera — «Social Work Practice: Advocating Social Justice and Change»](#)
8. [Coursera — «Community Change in Public Health»](#)

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, можуть бути визнані відповідно до їх відповідності результатам навчання освітнього компонента і за результатами передбаченого оцінювання. Визнання результатів навчання здійснюється відповідно до чинного Положення ТНПУ про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті.

16. Комунікація та етика взаємодії*

Комунікація між викладачем і здобувачами освіти здійснюється під час занять, консультацій, через корпоративну електронну пошту та систему дистанційного навчання Moodle. Консультації проводяться згідно з графіком або за попередньою домовленістю.

У разі відсутності на занятті з поважних причин здобувач освіти повинен повідомити викладача та відпрацювати пропущений матеріал у встановленому порядку.

Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів взаємної поваги, академічної доброчесності, толерантності та професійної етики. Під час спілкування очікуються коректність, відповідальність, конструктивний діалог і повага до думок інших учасників освітнього процесу.